

Förutsättningar för ökad inkludering och hållbarhet i arbetslivet för unga vuxna med OCD

Ansvarig forskare: Åsa Andersén, Uppsala Universitet

Frågeställning/syfte

Syftet med föreliggande projekt är att undersöka förutsättningar och hinder för inträde i arbete och hållbart arbetsdeltagande för unga vuxna, 19-29 år med diagnosen tvångssyndrom (engelska obsessive-compulsive disorder, OCD). Majoriteten av de som har OCD har ofrivilliga tankar samt utför tvångshandlingar som medför försämrad livskvalitet och en begränsning i livet. Därtill har personer med OCD en lägre utbildningsnivå och därmed svårt att etablera sig på arbetsmarknaden såväl som att få en varaktig förankring i arbetslivet. Då OCD oftast diagnostiseras redan under barn- och ungdomsåren, innebär det att denna grupp är särskilt utsatt vad gäller etablering och risker kopplade till frånvaro från arbetsmarknaden över tid. Många unga vuxna med OCD har även en samsjuklighet med andra psykiatriska diagnoser, vilket ytterligare försvårar möjligheten till en hållbar förankring på arbetsmarknaden. Det är därför mycket angeläget att identifiera faktorer som påverkar sjukfrånvaro och deltagande i arbetslivet bland individer som har OCD. Denna kunskap är idag mycket begränsad och behöver utvecklas.

Projektets syfte är att undersöka förutsättningar och hinder för arbete och ett hållbart arbetsdeltagande för unga vuxna, 19-29 år med OCD. Projektet avser att studera detta dels utifrån ett samhällsligt perspektiv på övergripande nivå utifrån registerdata, dels utifrån ett individperspektiv, vilket ger ett fördjupat perspektiv på individuella, sociala, organisatoriska och samhällsliga faktorer.

Frågeställningar är:

1. Hur ser mönstret av sjukfrånvaro/arbetslöshet/arbetsdeltagande ut i den ålder gymnasiestudier förväntas avslutas (19 år) och 10 år framåt, för unga vuxna som fått en diagnos med OCD i barndomen (≤ 19 år)? Vilka sociodemografiska, arbets- och hälsorelaterade faktorer är förknippade med dessa olika mönster av arbetsanknytning och sjukfrånvaro/arbetslöshet?
2. Vilken roll spelar samsjuklighet med andra psykiska och somatiska sjukdomar för unga vuxna som fått en diagnos med OCD i barndomen (≤ 19 år) för arbetsdeltagande, sjukfrånvaro och arbetslöshet?
3. Hur erfar unga vuxna i åldern 19-29 år med OCD, övergången från studier till arbete med avseende på egna förutsättningar och samhällsligt stöd för inkludering i arbetslivet?

4. Hur erfar unga vuxna i åldern 19-29 år med OCD, främjande och hindrande faktorer för ett hållbart arbetsdeltagande?

Data/metod

Projektet består av två delar: Del 1 avser frågeställning 1 och 2 och grundar sig i en kvantitativ ansats där registerdata kommer att användas. Del 2 avser frågeställning 2 och 3 och grundar sig i en kvalitativ ansats och datainsamling genom individuella semi-strukturerade intervjuer med personer med OCD. En kombination av dessa två forskningsansatser kan både fördjupa kunskapen inom området samt belysa problemet på populationsnivå.

Samhällsrelevans och nyttiggörande

Projektet kan bidra med kunskap om hur stöd och insatser för unga vuxna med OCD kan utvecklas för att främja arbetsförmåga, stödja inträde till arbetsmarknaden och ett hållbart arbetsdeltagande samt minska risken för sjukfrånvaro.